

Kanserli Çocuklarda Uluslararası Çocuk Mukozit Değerlendirme Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Kanserli Çocuklarda Uluslararası Çocuk Mukozit Değerlendirme Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24277>

Özet

Kanserli Çocuklarda Uluslararası Çocuk Mukozit Değerlendirme Ölçeği (KÇUÇMDÖ), kemoterapi veya radyoterapi gören pediatrik onkoloji hastalarında sıklıkla görülen oral **mukozit** şiddetini ve bunun günlük yaşam aktiviteleri üzerindeki fonksiyonel etkilerini ölçmek amacıyla adapte edilmiş bir araçtır. Ölçek, çocukların deneyimlediği ağız içi ağrının yoğunluğunu ve yutma, yemek yeme ve içme gibi temel işlevler üzerindeki etkilerini değerlendirir. Türkçe adaptasyonu, 2011 yılında Yavuz ve arkadaşları tarafından gerçekleştirilmiş olup, Türk kültürü ve sağlık sistemi bağlamında geçerli ve güvenilir bir değerlendirme sunmaktadır.

Bu ölçek, sağlık profesyonellerine **kanserli çocuklar** için ağrı yönetimi ve destekleyici bakım stratejilerini belirlemede kritik veriler sağlamak üzere tasarlanmıştır. Altı maddeden oluşan ölçek, klinik gözlem ve hastanın bildirimini birleştirerek **oral mukozit** durumunun objektif ve sübjektif yönlerini kapsamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Mukozit, Kanserli Çocuklar, Oral Sağlık, Ağrı Değerlendirmesi, Pediatrik Onkoloji, Uyarılma Ölçeği, **KÇUÇMDÖ**.

Yazarlar

Betül YAVUZ, H. B. YILMAZ, N. KARAMAN

Amaç

Kanserli Çocuklarda Uluslararası Çocuk Mukozit Değerlendirme Ölçeği'nin temel amacı, kanser tedavisi gören çocuklarda gelişen oral mukozitin şiddetini ve hastanın yaşam kalitesi üzerindeki etkilerini standart bir şekilde ölçmektir. Ölçeğin Türkçe adaptasyonu, Türkiye'deki klinik araştırmalar ve rutin hasta takibi süreçlerinde uluslararası standartlara uygun, geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı sağlamayı hedeflemiştir. Bu, özellikle ağrı yönetimi ve beslenme desteği gereksinimlerinin erken tespiti için hayati öneme sahiptir.

Bu adaptasyon çalışması, orijinal ölçeğin kültürel ve dilsel geçerliliğini sağlayarak, Türk sağlık profesyonellerinin pediatrik onkoloji alanında objektif verilerle çalışmasına olanak tanımıştır. Ölçek, mukozitin sadece fiziksel varlığını değil, aynı zamanda hastanın fonksiyonel etkilerini de odak noktasına almaktadır.

Yapı

KÇUÇMDÖ, esas olarak **Oral Mukozitin** neden olduğu semptomların ve fonksiyonel

bozuklukların değerlendirilmesi yapılmaktadır. Bu yapı, mukozitin hem subjektif (ağrı şiddeti) hem de objektif (ülser varlığı) bileşenlerini içerir. Ölçek, ağrının derecesi ve bu ağrının beslenme ve hidrasyon kapasitesi üzerindeki doğrudan etkisini inceleyen alt maddeden oluşur. Bu maddeler, mukozitin klinik seyrini ve hastanın günlük konfor düzeyini yansıtır.

Ölçeğin ölçtüğü temel boyutlar şunlardır: **Ağrı Şiddeti**, yutma fonksiyonu üzerindeki etkiler, oral alım (yemek/içecek) üzerindeki etkiler ve ağrı kesici kullanım ihtiyacı. Bu boyutlar, kanser tedavisi sırasında çocuklarda en çok dikkat edilmesi gereken morbidite göstergeleridir.

Geçerlik

Ölçeğin Türkçe versiyonunun **geçerlik** çalışmaları, Yavuz, Yılmaz ve Karaman (2011) tarafından yapılmıştır. Yapılan analizlerde, madde toplam puan korelasyon katsayılarının 0.68 ile 0.88 arasında değeri tespit edilmiştir. Bu yüksek korelasyon katsayıları, her bir maddenin ölçeğin ölçmeyi amaçladığı genel yapıyı (mukozit şiddeti ve etkisi) temsil etme gücünün yüksek olduğunu ve ölçeğin iç tutarlılığını iyi düzeyde olduğunu göstermektedir. Geçerlik sonuçları, ölçeğin oral mukozitin etkilerini doğru bir şekilde ölçtüğünü desteklemektedir.

Madde analizleri, ölçek maddelerinin homojen bir yapıyı ölçtüğüne dair güçlü kanıtlar sunmaktadır. Bu durum, ölçeğin yapısal geçerliliğinin kabul edilebilir düzeyde olduğunu işaret etmektedir. Yüksek madde-toplam korelasyonları, ölçeğin klinik alanda güvenle kullanılabilmesini göstermektedir.

Güvenirlilik

Türkçe versiyonun **güvenirlilik** analizleri, ölçeğin tutarlılığını yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Ölçeğin iç tutarlılığı değerlendirilmek için hesaplanan Cronbach alfa güvenirlilik katsayısı 0.91 olarak bulunmuştur. Psikometrik standartlara göre, 0.90 ve üzeri bir katsayı, mükemmel düzeyde iç tutarlılığı işaret eder. Bu sonuç, ölçeğin farklı zamanlarda veya farklı örneklemelerde uygulandığında benzer sonuçlar üreteceği konusunda yüksek bir güven düzeyi sağlamaktadır.

Yüksek güvenirlilik değeri, KÇUÇMDÖ'nün klinik uygulamalarda ve araştırma ortamlarında, özellikle oral mukozit gibi kritik bir semptomu değerlendirirken, güvenilir bir ölçüm aracı olarak kullanılabilmesini teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Kaynak materyalde ölçeğin faktör yapısına dair spesifik bir bilgi (açıklayıcı veya doğrulayıcı faktör analizi sonuçları) sunulmamıştır. Ancak, madde toplam puan korelasyonlarının yüksek olması (0.68-0.88), ölçeğin tek boyutlu bir yapıyı ölçtüğüne dair güçlü bir varsayımı yaratmaktadır; yani tüm maddeler oral mukozitin genel şiddeti ve fonksiyonel etkisine katkıda

bulunmaktadır. Gelecekteki çalışmaların, ölçeğin orijinal yapısının Türkçe örneklemede kaç faktör altında toplandığını netleştirmesi faydalı olacaktır.

Araç

Test Türü: Uyarılama Ölçeği (Adaptasyon)

Format: 6 maddelik, hasta veya bakım veren tarafından bildirim dayalı, klinik gözlem unsurları içeren kısa ölçek.

Mevcut Diller: Türkçe (Orijinal ölçek İngilizce'dir).

Popülasyon Grubu: Kanser tedavisi gören çocuklar ve ergenler.

Yaş Grubu: Pediatrik yaş grubu (Spesifik bir alt sınır belirtilmemiştir, ancak oral mukozit semptomları bildirilecek yaşta çocuklar hedeflenmiştir).

Popülasyon Detayları: Onkoloji hastanelerinde kemoterapi veya radyoterapi alan ve oral mukozit riski taşıyan hastalar.

Test Metodolojisi: Semptomların şiddetini ve fonksiyonel etkilerini puanlama yöntemiyle değerlendirme.

Anahtar Kelimeler

Oral Mukozit, Pediatrik Ağrı, Fonksiyonel Kayıtlılık, Kanser Tedavisi, **Reliabilite**, **Validite**, Sağlık Bilimleri.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilgi mevcut değildir.

Bağlı Kuruluş E-posta Adresleri: betul.yavuz@ege.edu.tr (Sorumlu Yazar)

Yazışma Adresi: Ege Üniversitesi (Detaylı adres mevcut değildir).

İzinler, Ücret ve Test Yayıncılığı

İzinler ve Ücret: Ölçeğin kullanım izinleri ve ücretlendirme bilgileri için sorumlu yazar Betül Yavuz ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Test Yayıncılığı (Adaptasyon): 2011

Kaynaklar

Yavuz, B., Yılmaz, H. B., & Karaman, N. (2011). A study of reliability and validity for the Turkish version of Children's International Mucositis Evaluation Scale for Children With Cancer. *Turkish Journal of Oncology*, 26(4),157-162. doi: 10.5505/fjoncol.2011.688

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [kanserli-cocuklarda-uluslararasi-cocuk-mukozit-degerlendirme-olcegi-toad.pdf](#)

Kanserli Çocuklarda Uluslararası Çocuk Mukozit Değerlendirme Ölçeği Maddeleri

Ağız içi ağrının şiddeti,
Ağrının yutma üzerine etkisi,
Ağrının yemek yemek üzerine etkisi,
Ağrının bir şeyler içmek üzerine etkisi,
Ağız kesici alma durumu ve nedeni,
Ağız içi ülserin varlığı/ yokluğu olmak üzere 6 maddeden oluşmaktadır.